

Til lovforslag nr. L 78. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 10. maj 1990

Betænkning

over

Forslag til lov om kreditaftaler

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Butikshandelens Fællesråd,
Danmarks Automobilforhandler Forening,
Dansk Detail Konto og
Forbrugerrådet.

Der er af justitsministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Fremskridtspartiets, Det Radikale Venstres, Centrum-Demokraternes og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af justitsministeren stillede ændringsforslag.

Flertallet fremhæver, at lovforslaget, der er blevet godt modtaget af såvel erhvervslivet som forbrugernes organisationer, medfører en væsentlig forbedring af forbrugernes retsstilling i forhold til i dag. Lovforslaget tager endvidere sigte på at gennemføre et EF-direktiv om forbrugerkredit til dansk ret.

Det fremhæves i den forbindelse, at reglerne om oplysning om de årlige omkostninger i procent først skal træde i kraft den 1. januar 1993, således at erhvervslivet vil have god tid til at indrette sig på de nye regler.

Et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) finder, at lovforslaget ikke bør vedtages i dets nuværende form, og indstiller derfor lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Bag denne holdning ligger ikke en politisk uenighed i forhold til lovforslagets hensigt eller dets detaljer, men derimod en tilkendegivelse om, at Folketinget ikke bør vedtage et lovforslag, som en enig dommerstand med udførlige begrundelser har erklæret for lovteknisk ubrugeligt. Baggrunden herfor er ifølge tilkendegivelser fra dommerside, at lovforslaget ikke har været igennem en normal høringsprocedure, der kunne medføre en lovteknisk tilretning for lovforslagets fremsættelse i Folketinget. Det kan ikke afvises, at det undertiden kan være rimeligt, at et lovforslag udsendes til høring samtidig med fremsættelsen i Folketinget. Forudsætningen for dette standpunkt må imidlertid selvsagt være, at en kritik af lovforslagets udformning naturligvis må føre til ændringer, når kritikken fremstår med en sådan vægt som i den her omhandlede sag. Justitsministeren har ganske vist stillet et betydeligt antal ændringsforslag, formentlig for at tage brodden af den heftige kritik af lovforslaget. Hertil bemærkes for det første, at de stillede ændringsforslag ikke fuldt ud imødekommer den rejste kritik. For det andet tvinger ministeren med sin fremgangsmåde udvalget ind i en position, som udvalget ingen forudsætning har for at udfylde – positionen som lovteknisk kontrollant. Social-

demokratiet og SF har tilsluttet sig ønsket om, at ændringsforslagene skulle underkastes samme høringsprocedure som selve lovforslaget. Dette ønske har ministeren ikke ønsket at imødekomme.

Socialdemokratiet og SF skal stærkt beklage, at ministeren har udvist så ringe forståelse for udvalgets arbejdsvilkår, hvilket er så meget desto mere uforståeligt, som tidsrammen for gennemførelse af det tilgrundliggende EF-direktiv fra 1986 er udstrakt helt til 1. januar 1995.

På baggrund heraf skal Socialdemokratiet og SF opfordre ministeren til at udarbejde et nyt lovforslag, som først fremsættes i Folketinget, når det har været igennem en tids- og indholds-mæssigt forsvarlig høringsprocedure.

Ændringsforslag

Af *justitsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (KF, V, FP, RV, CD og KRF):

Til § 1

1) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Loven gælder også for kreditaftaler, hvor kreditten ydes af en ikke-erhvervsdrivende, hvis aftalen er indgået eller formidlet for kreditgiveren af en erhvervsdrivende.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

2) *Stk. 2*, der bliver *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3*. Kreditgiveren har bevisbyrden for, at en kreditaftale ikke er omfattet af loven.«

Til § 2

3) *1. pkt.* affattes således:

»Lovens kapitel 11 gælder for kreditkøb, der ikke er forbrugerkøb.«

Til § 3

4) I *stk. 1* udgår *nr. 1*.

Nr. 2 bliver herefter nr. 1.

5) I *stk. 1* indsættes efter nr. 2, der bliver nr. 1, som nyt nummer:

»2) Kredit, der aftales i et retsforlig.«

6) *Stk. 3* affattes således:

»*Stk. 3*. Lovens kapitel 2 gælder ikke for kreditaftaler,

- 1) hvor det samlede beløb, der skal betales, ikke overstiger 1.500 kr., eller
- 2) hvor der ikke betinges vederlag for kreditten.«

Til § 4

7) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2*. En aftale om præstation af løbende ydelser, for hvilke forbrugeren har ret til at betale helt eller delvis bagud, anses ikke for en kreditaftale.«

Til § 5

8) I *stk. 1, nr. 1* og 2, ændres »forbrugeren« til: »køberen«.

9) *Stk. 2* udgår.

Til § 6

10) I *stk. 1* ændres »forbrugeren« til: »køberen«.

Til § 7

11) Paragraffen affattes således:

»§ 7. Loven og de i medfør af denne udfærdigede forskrifter kan ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for forbrugeren.

Stk. 2. I ikke-forbrugerkøb kan reglerne fraviges ved aftale. De kan dog ikke fraviges til skade for køberen ifølge et køb med ejendomsforbehold.«

Til § 9

12) I *stk. 1* affattes *nr. 1* således:

- »1) *Lånebeløbet*: Det lånte beløb efter fradrag af stiftelsesomkostninger, kurstab og lignende.«

(Vedtages ændringsforslaget, ændres udtrykket »hovedstolen« til: »lånebeløbet« i § 9, stk. 1, nr. 4 og nr. 5, § 23, stk. 1, og § 26, stk. 3).

13) I stk. 1 indsættes efter nr. 6 som nyt nummer:

»7) *Aftalens varighed og betingelserne for dens opsigelse.*«

14) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 2. I kreditkøb påhviler oplysningspligten efter stk. 1 sælgeren. Denne skal tillige oplyse forbrugeren om kontantprisen, dvs. den pris, for hvilken tingen ved aftalens indgåelse kunne være købt mod kontant betaling hos sælgeren.*«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

15) Stk. 4, der bliver stk. 5, udgår.

Til § 10

16) I stk. 1 affattes nr. 7 således:

»7) *Aftalens varighed og betingelserne for dens opsigelse.*«

Til § 13

17) I stk. 1 ændres »herunder renter og andre omkostninger« til: »herunder stiftelsesomkostninger, renter, løbende provisioner og alle andre omkostninger«.

18) I stk. 2 ændres »de årlige omkostninger i procent« til: »kreditomkostningerne«.

Til § 15

19) I stk. 2 ændres »lov om realkreditinstitutter« til: »realkreditloven«.

20) Stk. 4 affattes således:

»*Stk. 4. Kreditgiveren skal informere forbrugeren om enhver ændring i den årlige nominelle rente eller de øvrige kreditomkostninger, når ændringen indtræder. Oplysningen kan gives ved, at der gives forbrugeren særskilt underretning om ændringen, eller ved annoncering herom i dagspressen i forbindelse med oplysning om ændringen i det førstkommande kontoudtog.*«

Til § 16

21) I stk. 1 ændres »(lån, tilbagebetaling og omkostninger)« til: »(lånebeløb, tilbagebetaling og kreditomkostninger)«.

Til § 19

22) Stk. 2 udgår.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

Ny paragraf

23) I kapitel 7 indsættes før § 25 som ny paragraf med tilhørende overskrift:

»*Indbetaling til postvæsenet og pengeinstitutter*

§ 01. Indbetaling ifølge en kreditaftale til postvæsenet eller til et pengeinstitut her i riget, bortset fra Grønland, til befordring til betalingsstedet er rettidig, når den sker inden for den betalingsfrist, der gælder efter kreditaftalen.«

Til § 25

24) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for pantebreve i fast ejendom.*«

Til § 28

25) Paragraffen affattes således:

»§ 28. Undlader forbrugeren i et kreditkøb at opfylde sin betalingspligt, har kreditgiveren ikke af den grund ret til at forlange betaling af beløb, som ellers ikke ville være forfaldet, tage det solgte tilbage eller gøre anden aftalt særlig retsvirkning af undladelsen gældende, medmindre forbrugeren er udeblevet med et beløb 30 dage efter dets forfaldstid og betingelserne i stk. 2 er opfyldt.

Stk. 2. Det forfaldne beløb skal udgøre:

- 1) mindst en tiendedel af de samlede beløb, der skal betales, eller
- 2) hvis der i det forfaldne beløb indgår flere afdrag, mindst en tyvendedel af det samlede beløb, der skal betales, eller
- 3) hele restfordringen.«

Til § 29

26) I *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »henvise kreditgiveren« til: »henvise en kreditgiver«.

27) I *stk. 1* udgår *sidste pkt.*

Til overskriften til § 31

28) Ordene »*Cut-off klausuler*« ændres til: »*Bevarelse af indsigelser m.v.*«.

Til § 31

29) Ordene »kreditgiveren ifølge en kreditaftale« ændres til: »kreditgiveren ifølge en kreditaftale eller sælgeren i kreditkøb«.

Til overskriften til § 32

30) Overskriften udgår.

Til § 32

31) *Stk. 1* affattes således:

»Forbrugeren kan over for anden kreditor gøre samme indsigelser gældende som over for kreditgiveren eller sælgeren.«

Til § 33

32) I *stk. 1, nr. 4*, udgår », jf. § 19, stk. 2«.

Til § 41

33) Paragraffen affattes således:

»§ 41. Hvis § 35, stk. 2, hindrer tilbagetagelse af det solgte, kan kreditgiveren kun, hvis der foreligger særlige omstændigheder som nævnt i § 40, foretage udlæg for et beløb, der overstiger det solgtes værdi på tidspunktet for tilbagetageforretningen.

Stk. 2. Hvis det solgte ikke findes hos forbrugeren under tilbagetageforretningen, kan kreditgiveren foretage udlæg hos forbrugeren for sit tilgodehavende efter § 37, således som dette opgøres af fогedretten.«

Til § 48

34) Paragraffen affattes således:

»§ 48. § 22 og §§ 25–28 finder tilsvarende anvendelse på kreditkøb, der ikke er forbrugerkøb.«

Til § 49

35) *Stk. 1* affattes således:

»Kapitel 10 finder tilsvarende anvendelse på kreditkøb, der ikke er forbrugerkøb, og hvor der er aftalt ejendomsforbehold med hensyn til det solgte, jf. dog *stk. 2.*«

Til § 54

36) I *stk. 1* ændres »§ 9, stk. 4,« til: »§ 3, stk. 3, nr. 1,«.

Til § 57

37) *Stk. 1* affattes således:

»Loven træder i kraft den 1. oktober 1990, jf. dog *stk. 2.*«

38) I *stk. 4* indsættes som *2. pkt.*:

»Loven gælder dog fortsat for kreditkøb, der er indgået inden denne lovs ikrafttræden.«

Ny paragraf

39) Efter § 57 indsættes som ny paragraf:

»§ 02. I lov om tinglysning, jf. lovbekendtgørelse nr. 622 af 15. september 1986, som ændret ved § 7 i lov nr. 138 af 7. marts 1990, ændres i § 42 a, *stk. 1*, »postvæsenet« til: »postvæsenet eller til et pengeinstitut.«

Til § 58

40) Ordene »men kan« ændres til: »men §§ 1–57 kan«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget indebærer, at der indføres en generel bestemmelse om formidling af kredit, således at lån, der formidles af en erhvervsdrivende, også omfattes af loven. En tilsvarende bestemmelse er i lovforslaget medta-

get for så vidt angår kredittkøb, jf. lovforslagets § 5, stk. 2. Justitsministeriet finder imidlertid på baggrund af høringssvar, at det også uden for kredittkøb bør gælde, at kredit, der formidles af en erhvervsdrivende, er omfattet af loven. Det foreslås samtidig i konsekvens heraf, at lovforslagets § 5, stk. 2, udgår, jf. ændringsforslag nr. 9.

Til nr. 2

Flere af de hørte myndigheder og organisationer har peget på, at kreditgiverens bevisbyrde bør udvides, således at den ikke kun omfatter spørgsmålet om, hvorvidt kreditten er bestemt til ikke-erhvervsmæssig anvendelse for den anden part, men også spørgsmålet om, hvorvidt en kreditaftale, herunder et kredittkøb, i det hele er omfattet af loven. Det foreslås derfor, at kreditgiveren får bevisbyrden for, at en kreditaftale ikke er omfattet af loven.

Til nr. 3

Ændringen indebærer en præcisering af, at lovens kapitel 11 gælder for alle køb, der ikke er forbrugerkøb. Sådanne kredittkøb kan ikke blot tænkes i erhvervsforhold, men også i tilfælde, hvor hverken køber eller sælger er erhvervsdrivende.

Til nr. 4

Ændringsforslaget indebærer, at loven også kommer til at gælde for kreditaftaler med henblik på erhvervelse eller bevarelse af en fast ejendom eller med henblik på opførelse, modernisering eller forbedring af en bygning. Den nærmere rækkevidde af denne undtagelse i lovforslaget og i EF-direktivet kan i et vist omfang give anledning til tvivl. Hertil kommer, at undtagelsen af sådanne lån fra lovens anvendelsesområde ville bevirke, at loven finder anvendelse i visse tilfælde af belåning af fast ejendom, men ikke i andre tilfælde, således at reglerne ville blive besværlige at administrere. Ændringen vil samtidig bevirke en større ligestilling mellem realkreditinstitutter og pengeinstitutter, idet der nu kommer til at gælde samme reg-

ler om oplysning om effektiv rente for realkreditinstitutter som for pengeinstitutter og andre långivere til forbrugere.

Da visse af de lånetyper, som anvendes inden for realkrediten, i et vist omfang indeholder særlige indfrielsesvilkår, er der samtidig foreslået en ændring af lovforslagets § 25, således at disse lånetyper med særlige indfrielsesvilkår kan opretholdes. Der henvises til ændringsforslag nr. 24.

Til nr. 5

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget omfatter EF-direktivet om forbrugerkredit ikke kreditter eller forligsordninger, som indgås i forbindelse med retsafgørelser eller retsforlig, dvs. retslig inkasso i bred forstand. Med ændringsforslaget præciseres det, at loven ikke finder anvendelse på sådanne kreditter.

Til nr. 6

Ifølge lovforslagets § 9, stk. 4, gælder oplysningspligten for kreditaftaler med fast lånebeløb ikke for kreditter, hvor det samlede beløb, der skal betales, ikke overstiger 1.500 kr. For kreditaftaler med variabelt lånebeløb gælder oplysningspligten derimod, selv om det samlede beløb, der skal betales, ikke overstiger 1.500 kr.

Da omkostningerne ved at opfylde oplysningspligten ved sådanne små kreditter kan være uforholdsmæssigt høje, foreslås det, at de nævnte kreditter under 1.500 kr. i det hele undtages fra oplysningspligten efter kapitel 2.

Til nr. 7

Ændringsforslaget er af redaktionel karakter.

Til nr. 8 og 10

Ændringerne er af redaktionel karakter.

Til nr. 9

Der er tale om en konsekvensændring i forhold til ændringsforslag nr. 1.

Til nr. 11

Ændringsforslaget er nødvendiggjort af den under nr. 3 foreslåede ændring af § 2. Med hensyn til ikke-forbruger køb svarer de foreslåede regler til ordningen efter kredittøvsloven.

Til nr. 12

Med ændringsforslaget præciseres det, at det, der skal oplyses over for forbrugeren som lånebeløbet, er det beløb, som bliver udbetalt efter fradrag af stiftelsesomkostninger, kurstab og lignende. Udtrykket »lånebeløbet« findes i den forbindelse at være mere rammende end udtrykket hovedstolen, der i almindelig sprogbrug anvendes som udtryk for f.eks. et pantebrevs pålydende beløb. I kredittøb vil lånebeløbet naturligvis ikke omfatte udbetalingen.

Til nr. 13

Efter direktivets art. 6, stk. 1, skal forbrugeren ved indgåelse af aftale om kredit i form af træk på en løbende konto have oplysning om betingelserne for ophævelse af aftalen. En sådan bestemmelse er medtaget i lovforslagets § 10, stk. 1, nr. 7, vedrørende kreditaftaler med variabelt lånebeløb. Justitsministeriet finder, at det også ved kreditaftaler med fast lånebeløb vil være relevant for forbrugeren at få denne oplysning. Det foreslås derfor, at kredittiveren skal oplyse forbrugeren herom.

Ifølge direktivet skal der som nævnt oplyses om betingelserne for »ophævelse« af aftalen. Det er Justitsministeriets opfattelse, at det, der hermed tænkes på, er de kontraktmæssige betingelser for, at aftalen kan bringes til ophør ved opsigelse, snarere end betingelserne for ophævelse som følge af kontraktens misligholdelse. Der er således formentlig tale om en upræcis oversættelse af direktivteksten. Ændringsforslaget er udformet i overensstemmelse hermed. I tilslutning hertil foreslås det, at kredittiveren tillige skal oplyse om aftalens varighed.

Til nr. 14

En række af de hørte myndigheder og organisationer har peget på, at det bør sikres, at for-

brugeren i kredittøb fortsat får oplysning om kontantprisen. Der er herved peget på, at kontantprisen ikke altid fremgår af skiltningen i forretningen, og at det også for fogedretternes praktiske arbejde er væsentligt, at denne oplysning fremgår af kontrakten, bl.a. med henblik på at konstatere, om udbetalingskravet i køb med ejendomsforbehold er opfyldt. Det foreslås derfor, at sælgeren i kredittøb ud over de i § 9, stk. 1, nævnte oplysninger også skal oplyse forbrugeren om kontantprisen. Endelig foreslås det, at oplysningspligten efter § 9, stk. 1, i kredittøb skal påhvile sælgeren. Dette svarer til retstilstanden efter kredittøvsloven.

Til nr. 15

Der er tale om en konsekvensændring i forhold til ændringsforslag nr. 6.

Til nr. 16

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 13.

Til nr. 17

Ændringsforslaget er af præciserende karakter.

Til nr. 18

Ændringen er af redaktionel karakter.

Til nr. 19

Ændringsforslaget er en konsekvens af gennemførelsen af realkreditlov nr. 841 af 20. december 1989.

Til nr. 20

Det er i flere af høringssvarene blevet påpeget, at oplysningspligten efter denne bestemmelse kan medføre øgede udgifter for forbrugeren, fordi omkostningerne ved at give meddelelse eller udsende kontoudtog vil blive væltet over på forbrugeren. Det foreslås derfor, at oplysningspligten også skal kunne opfyldes ved annoncering i dagspressen i forbindelse med oplysning om ændringen i det førstkommende

kontoudtog. Dette svarer til den måde, hvorpå underretning gives i dag for så vidt angår banker og sparekasser.

Til nr. 21

Ændringen er af redaktionel karakter.

Til nr. 22

Der er tale om en konsekvensændring i forhold til ændringsforslag nr. 14.

Til nr. 23

Ændringsforslaget skal ses i sammenhæng med ændringsforslag nr. 39 om ændring af tinglysningslovens § 42 a, stk. 1. Det foreslås, at indbetaling til postvæsenet eller til et pengeinstitut her i riget, bortset fra Grønland, til befordring til betalingsstedet skal anses som rettidig betaling, når indbetaling sker inden for den betalingsfrist, der gælder efter kreditaftalen.

Den foreslåede regel svarer til den gældende regel i tinglysningslovens § 42 a, stk. 1, der alene omfatter pantebreve, men derimod ikke andre kreditaftaler. I forhold hertil foreslås samtidig, at indbetalinger til pengeinstitutter sidestilles med indbetalinger til postvæsenet. Der er i dag ingen grund til at gøre forskel på postvæsenet og pengeinstitutterne, således som man gjorde i 1973 ved gennemførelsen af postindbetalingsreglen i tinglysningslovens § 42 a, stk. 1. Der foreslås derfor samtidig en ændring af tinglysningslovens § 42 a, stk. 1, i overensstemmelse hermed, jf. ændringsforslag nr. 39.

Til nr. 24

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 25-31

Ændringerne er af redaktionel karakter.

Til nr. 32

Der er tale om en konsekvensændring i forhold til ændringsforslag nr. 14.

Til nr. 33

Ændringen er af redaktionel, tydeliggørende karakter.

Til nr. 34-35

Der er tale om konsekvensændringer som følge af den under nr. 3 foreslåede ændring af § 2, 1. pkt.

Til nr. 36

Der er tale om en konsekvensændring i forhold til ændringsforslag nr. 6 og 15.

Til nr. 37

Ændringsforslaget indebærer, at ikrafttrædelsen af de nye regler udskydes indtil den 1. oktober 1990. Det er navnlig bankerne og sparekasserne, der har peget på, at de må have bedre tid til at indrette deres arbejdsgange på de nye regler.

Til nr. 38

Ændringsforslaget er af præciserende karakter.

Til nr. 39

Der henvises for så vidt angår den foreslåede ændring af tinglysningslovens § 42 a, stk. 1, til bemærkningerne til nr. 23.

Til nr. 40

Ændringsforslaget er en konsekvens af det under nr. 39 stillede ændringsforslag.

Grethe Fenger Møller (KF) fmd. Fischer (KF) Helge Adam Møller (KF)

Elsebeth Kock-Petersen (V) Inge Dahl-Sørensen (V) Knud Lind (FP) Kirsten Lee (RV)

Nør Christensen (CD) Inger Stilling Pedersen (KRF) Erling Christensen (S)

Ole Espersen (S) Søren Hansen (S) Torben Lund (S) Lissa Mathiasen (S)

Carsten Andersen (SF) Leif Hermann (SF) Ebba Strange (SF) nfmd.